

Kultur - till vilken nytta?

Pelle Amberntsson

Kulturanalys Norden

Myndigheten för kulturanalys

Nordisk kulturfakta 2023:05

Kulturens roll och nytta i samhällsutvecklingen

En kunskapsöversikt med
utgångspunkt i forskning och de
nordiska ländernas kulturpolitik

 Nordiska
ministerrådet

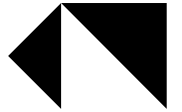

Kunskapsöversiktens teman?

1. Hur har de nordiska länderna över tid sett på kulturens roll och samhällsnytta?
2. Vilka samhällelig nytta och påverkan har kulturen?
 - Material: Kulturpolitisk forskning, forskning om ekonomi och kultur, kultur och hälsa, kultur och demokrati, social och hållbar utveckling, Utredningar och policydokument om de nordiska ländernas kulturpolitik

Konstens och kulturens samhällsroll i de nordiska länderna

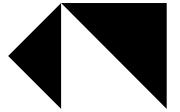
1. Kulturpolitik för nationsbyggande, gemenskap och identitet (1700/1800/1900-)
2. Kulturpolitik för bildning, demokratisk fostran och modernisering (1900-)
3. Kulturpolitik för jämlikhet, social utveckling och demokratisk praktik (1960-)
4. Kulturpolitik för tillväxt, platsutveckling och attraktivitet (1980/1990-)
5. Kulturpolitik för allsidigt befrämjande av samhällets utveckling

”Regeringen vil nedsætte et råd, der kan afdække og diskutere, hvordan kunst og kultur kan bidrage til at løse tidens store kriser, herunder klimakrisen, naturkrisen, velfærdskrisen og trivselskrisen.” (Statsministeriet, 2022, s. 51)

” Kulturpolitikken har óg innverknad på mange andre politikkområde og kan gi viktige bidrag til måloppnåing i både næringspolitikk, utdanningspolitikk, velferdspolitik, klimapolitikk, integreringspolitikk, utanrikspolitik, forsvarspolitik, folkehelsepolitikk og førebygging av kriminalitet. Kulturen medverkar till å fremje læring, kreativitet og skaparkraft i omstillinga av norsk økonomi og nærings- og arbeidsliv. Slik kan kulturpolitikken gi positive bidrag i omstillinga av Noreg. (Meld. St 8 2018, s. 17–18)

Kulturens nytta - vad säger forskningen?

- Konstens och kulturens påverkan på den ekonomiska utvecklingen
- Konstens och kulturens påverkan på demokrati och hållbar utveckling
- Konstens och kulturens påverkan på hälsa och välmående

Positiv nytta inom olika samhällsområden

- Konst, kultur och ekonomi
 - Skapar arbetstillfällen, inkomster, ekonomisk aktivitet, skatteintäkter, turism, innovation/kreativitet, attraktivitet
- Konst, kultur, demokrati och hållbar utveckling
 - Ökat demokratiskt deltagande, stärkt social sammanhållning, ökad tolerans, lokal social utveckling, motverkar kriminalitet, verktyg i konfliktlösning, positiva attityd- och beteendeförändringar i sakfrågor
- Konst, kultur, hälsa och välmående
 - motverkar och behandlar psykisk ohälsa, främjar hälsosamt leverne, symptomlindring, minskad oro, minskade bieffekter och positiva effekter på sjukdomsförlopp

Effekterna ifrågasätts och problematiseras

- Positiva effekter överdrivs/övervärderas, negativa undervärderas
- Orsak-verkansambanden ifrågasätts
- Publikationsbias till förmån för positiva slutsatser
- Konsten får en roll som substitut
- Nyttan är ett olämpligt och riskabelt mått på kulturens värde
 - Riskerar att slå tillbaka mot kulturen eller delar av den
 - Riskerar att disciplinera konsten och kulturen
 - Konstens/kulturens rätt att vara oberäknelig måste värnas

Tack!

Pelle Amberntsson

Kulturanalys Norden

Myndigheten för kulturanalys

Nordisk kulturfakta 2023:05

Kulturens roll och nytta i samhällsutvecklingen

En kunskapsöversikt med
utgångspunkt i forskning och de
nordiska ländernas kulturpolitik

 Nordiska
ministerrådet